

รายงานสถานการณ์ทางสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รายไตรมาส ปี 2561 (มกราคม – มีนาคม)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จุดเริ่มต้น

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์
พ.ศ. 2560 - 2564

วิสัยทัศน์

พม.เป็นผู้นำด้านสังคมของไทย
และอาเซียน มุ่งสู่คนอยู่ดีมีสุข
ในสังคมคุณภาพ

การดำเนินการ

- คณะทำงานวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์ทางสังคม
- คณะทำงานกำหนดประเด็นและเผยแพร่รายงานสถานการณ์ทางสังคมรายไตรมาส

โดยมีเป้าหมาย

- สร้างความตระหนักให้สังคม
- เกิดการเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม
- เกิดความร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม
- เกิดระบบคุ้มครองทางสังคม

- แดลงข่าว 30 เมษายน 2561

- นำเสนอ กรม.

ก้าวต่อไป

- สร้างการเข้าถึงข้อมูลในช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้สังคมมีความพร้อมในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

- จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้พยากรณ์ทางสังคมได้

โครงสร้างประชากรของประเทศไทย

ปี 2560 - 2579 (ร้อยละ)

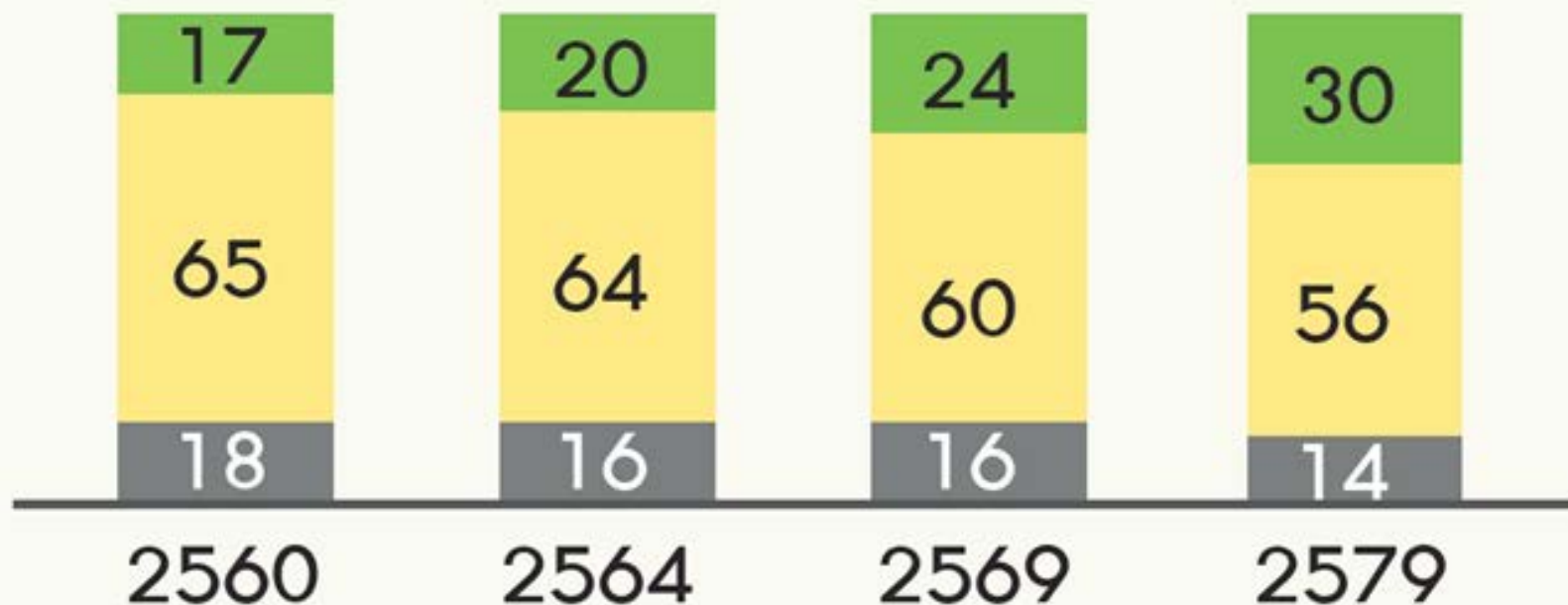
เด็ก

แรงงาน

ผู้สูงอายุ

ที่มา : การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 - 2583, สศช.

- ครอบครัวสามรุ่น ยังคงมีสัดส่วนสูงสุดถึง 33.6%
- มีแนวโน้มรูปแบบของครอบครัวใหม่ๆเกิดขึ้น อาทิ ครอบครัวที่มีเฉพาะคู่สามีภรรยาแต่ไม่มีบุตร ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว

ครอบครัวเพศเดียวกัน ครอบครัวอยู่คนเดียว ครอบครัวที่มีเฉพาะผู้สูงอายุอยู่ด้วยกัน

โดยเฉพาะครอบครัวคู่สามีภรรยาที่ไม่มีบุตรและครอบครัวที่อยู่คนเดียวมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากจากในอดีต

เปรียบเทียบสัดส่วนครอบครัว / ครัวเรือน ปี 2530 และ 2556

ครอบครัวสามรุ่น

33.6%

25.6%

ครอบครัวข้ามรุ่น

2.1%

1.0%

ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว

8.6%

7.1%

พ่อ-แม่-ลูก

52.4%

26.6%

คู่สามี - ภรรยา
ไม่มีบุตร

16.2%

5.6%

ครัวเรือนคนเดียว

13.9%

6.1%

ครัวเรือนที่ไม่ใช่ญาติ

0.7%

0.6%

รายงานของ UNICEF

พบว่ามีเด็กอายุ 0-17 ปี

ถึง 3 ล้านคน

ไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อและแม่

ครอบครัวไทยมีขนาดเล็กลง

จาก 3.6 คน ในปี 2543

เหลือเพียง 2.7 คน

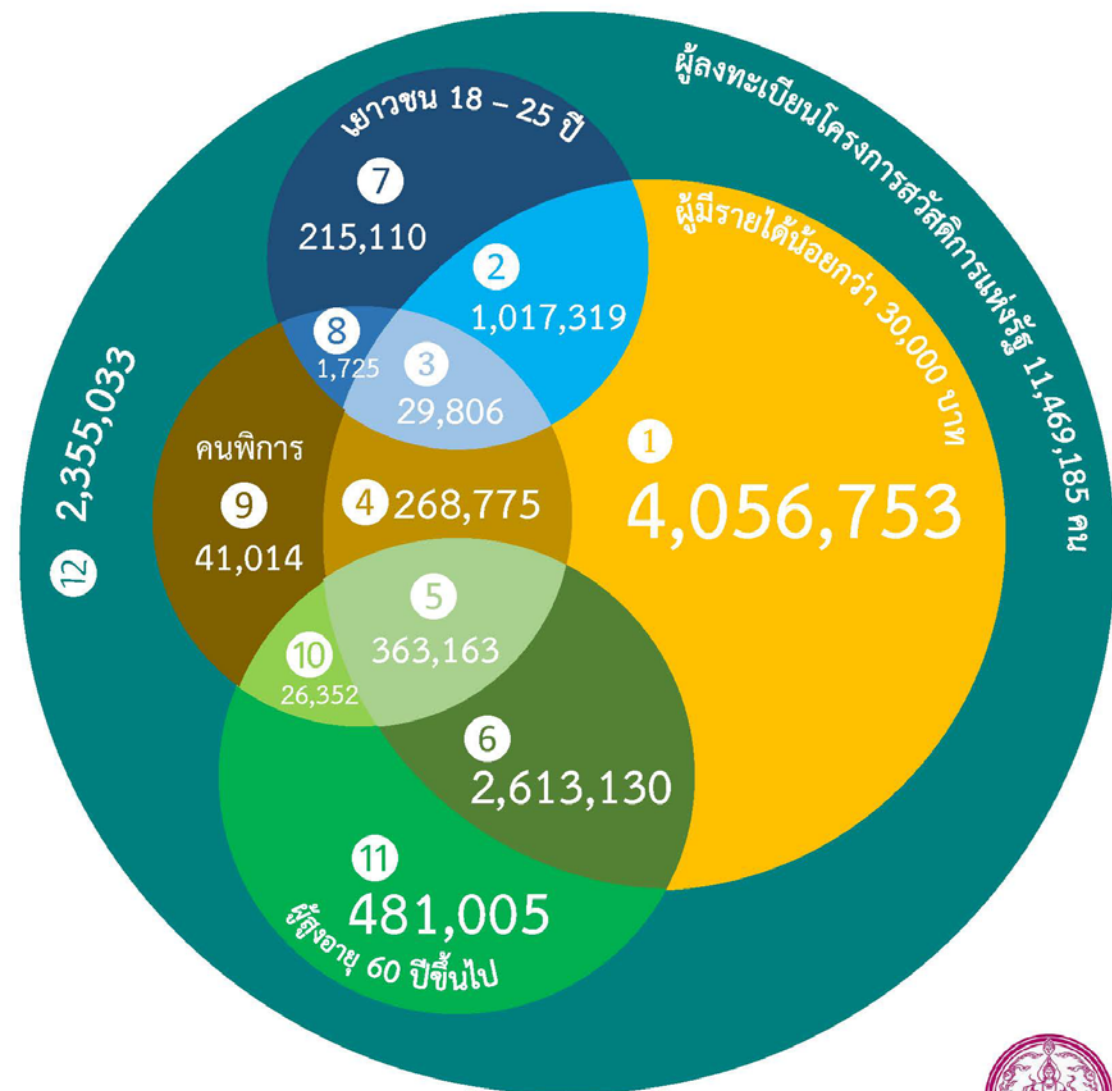
ในปี 2557

กลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานของการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

5

ข้อมูลผู้ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ 2560 และกลุ่มเป้าหมายของกระทรวง พม.

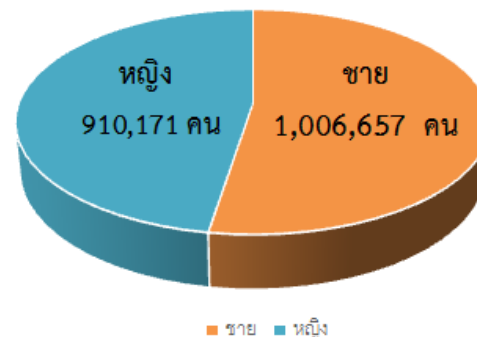
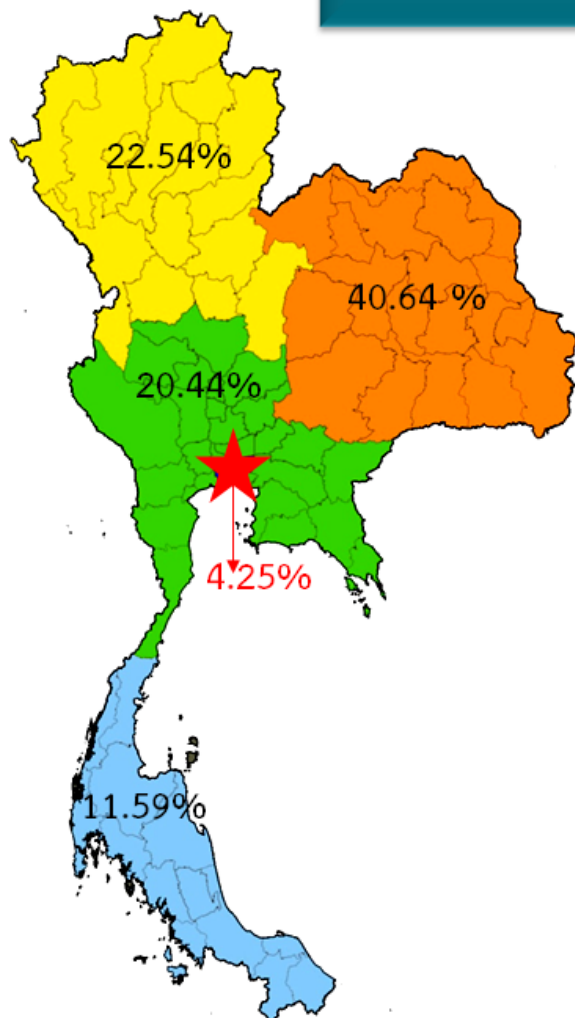
ข้อมูลผู้ลงทะเบียนโครงการสวัสดิการแห่งรัฐ ปี 2560 และกลุ่มเป้าหมายของกระทรวง พม.						
ที่	เยาวชน	ผู้มีรายได้ น้อย	คน พิการ	ผู้สูงอายุ	กลุ่ม เป้าหมาย อื่นๆ	จำนวน (คน)
1						4,056,753
2						1,017,319
3						29,806
4						268,775
5						363,163
6						2,613,130
7						215,110
8						1,725
9						41,014
10						26,352
11						481,005
12						
รวม	1,263,960	8,348,946	730,835	3,483,650	2,355,033	
รวม ทุกกลุ่มเป้าหมายของ พม.						9,114,152
รวม ผู้ลงทะเบียนโครงการสวัสดิการแห่งรัฐ						11,469,185

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561

สถานการณ์เด่นในไตรมาส

สถานการณ์คนพิการในประเทศไทย

ภูมิภาค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	81,553	4.25%
ภาคกลาง	391,857	20.44%
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	779,056	40.64%
ภาคใต้	222,179	11.59%
ภาคเหนือ	432,074	22.54%
ข้อมูลรอการยืนยัน	10,109	0.53%
รวม	1,916,828	100.00%

ส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตพิการ พ.ศ. 2550
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556

ในหน่วยงานภาครัฐ

- เป้าหมาย 12,500 คน
- จ้างงานแล้ว 8,415 คน (67.32%)

ในสถานประกอบการ

- เป้าหมาย 64,715 คน
- จ้างงานแล้ว 34,719 คน (54.10%)

คนพิการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

คนพิการ สามารถกู้ยืมเงินกองทุนฯ
ครั้งละ 60,000 – 120,000 บาท
เพื่อนำไปประกอบอาชีพ

มีคนพิการกู้ยืมเงินแล้ว จำนวน 159,000 คน

แท็กซี่เพื่อคนพิการ

โดย กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

10

มอเตอร์ไซค์เพื่อคนพิการ

สถานการณ์ผู้สูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทย

สัดส่วนผู้สูงอายุ

- ปี 2560 = 17%
- ปี 2564 = 20%
- ปี 2579 = 30.2%

ที่มา สศช.

นวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ

เทคโนโลยี

- “Gold Application”
(แอปพลิเคชันสำหรับผู้สูงอายุ)
และเมนูสิทธิผู้สูงอายุงานวันผู้สูงอายุ

สังคม

- “ 1 ศูนย์ 1 ผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมเพื่อส่งเสริมรายได้ผู้สูงอายุ ” และ “ Social Innovation : Elderly Wisdom for All ”
(ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาของผู้สูงอายุมา — ช่วยเหลือและพัฒนาสังคม)
- “ Innovation: Fashion and Lifestyle ”
(นวัตกรรมทางด้านแฟชั่นของผู้สูงอายุ)

นวัตกรรมเพื่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

สภาพแวดล้อม

- “ Home care and Rehabilitation ”
(นวัตกรรมบริการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน)
- “ Innovation : Age-Friendly City ”
(นวัตกรรมเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ)
- “ Friendly Taxi For All ”
- “ Universal Design ”

สุขภาพ

- “ Innovation: Food and Beverage ”
(นวัตกรรมด้านอาหารเครื่องดื่มสำหรับผู้สูงอายุและ — สุขภาพช่องปากของผู้สูงอายุ)
- “ Healthcare Innovation for Older Persons ”
(นวัตกรรมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ)

เศรษฐกิจ

- “ Innovation in Financial Literacy — For Ageing Society ”
(นวัตกรรมความรู้ทางการเงินเพื่อสังคมผู้สูงอายุ)

แอปพลิเคชันสำหรับผู้สูงอายุ

GOLD by DOP
Department of Older Persons (DOP)

ปัญหาความยากจน

ปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี
และความรุนแรงในครอบครัว

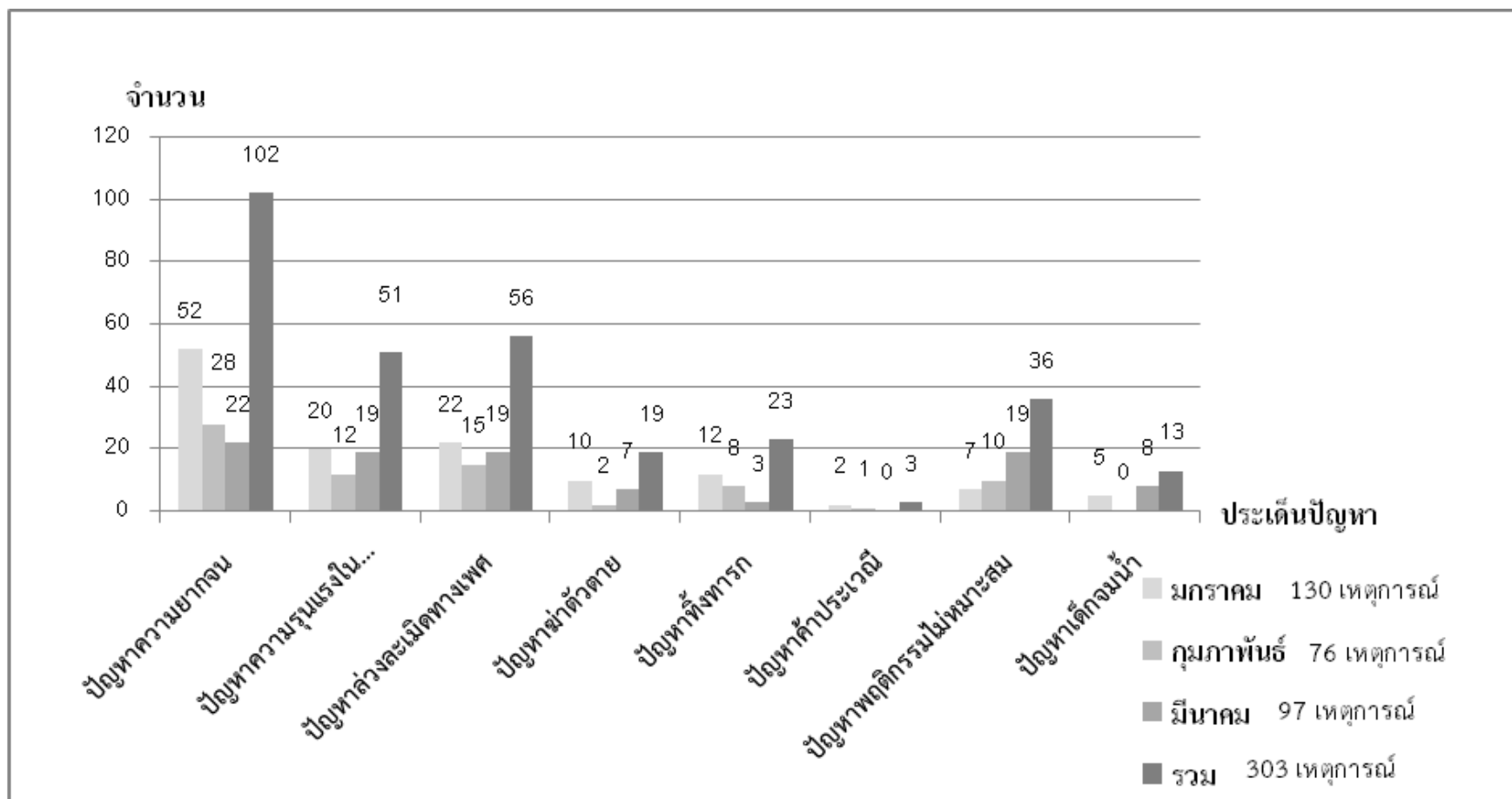

ปัญหาเด็กและเยาวชน

ปัญหาความยากจน

สรุปสถานการณ์ทางสังคมจากข่าวประจำวัน

ปัญหาความยากจน

สาเหตุมาจาก

- รายได้ไม่เพียงพอ
- ไม่มีเงินทุนประกอบอาชีพ
- ไม่มีงานทำ
- ภาวะหนี้สิน

มาตรการแก้ปัญหาที่สำคัญ

- การเพิ่มศักยภาพและสร้างโอกาสในการพึ่งพาตนเองแก่กลุ่มเป้าหมาย
- การจัดสวัสดิการสังคมอย่างเจาะจง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมจากฐานข้อมูลผู้ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ ที่สอดคล้องกับการลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยและโครงการไทยนิยมยั่งยืน

ก่อนปรับปรุง

หลังปรับปรุง

นางสาวสุ (นามสมมุติ) อายุ 46 ปี
ครอบครัวยากจน ที่อยู่อาศัยมีสภาพทรุดโทรม

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม
Social Assistance Center
สายด่วน
1300
โทร 24 ชั่วโมง
บริการประชาชน เป็นหัวใจสำคัญ
ของงานพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต

ผู้ประสบปัญหา : น.ส.สุ (นามสมมุติ) อายุ 46 ปี
ที่อยู่ : เขตคลองสามวา กทม.

สภาพปัญหา : ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ สามี
อายุ 49 ปี ป่วยเป็นโรคเส้นนิบาด โรคภูมิแพ้และเชื้อรา และโรคตับแข็ง เนื่องจากผล
จากการรับประทานยารักษาวัณโรคเป็นเวลานาน น.ส.สุ ป่วยเป็นโรคอ้วน
โรคเบาหวาน และมีหลานสาว อายุ 14 ปี อยู่ในความดูแล ซึ่งที่อยู่อาศัยได้รับ
ผลกระทบจากน้ำท่วม ส่งผลให้มีสภาพทรุดโทรมไม่มั่นคง และประสบปัญหาค่าครองชีพ

การให้ความช่วยเหลือ

1. มัสยิดยามีอะห์ (คลองหนึ่ง) ให้สิทธิ์ที่ดินวากัฟ ขนาด 37 ตารางวา
2. กระทรวง พม.(พล., ดย., สค. และ 1300) ร่วมบูรณาการช่วยเหลือในรูปแบบ One home
3. มูลนิธิพุทธธรรมา มอบเงินจำนวน 100,000 บาท เพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและสนับสนุน
ทุนการศึกษาให้กับหลานสาว อายุ 14 ปี ของ น.ส.สุ จนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี
4. สำนักงานเขตคลองสามวา ช่วยเหลือเงินทุนประกอบอาชีพ 3,000 บาท
5. กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ ช่วยเหลือการก่อสร้าง
ที่อยู่อาศัย
6. ศูนย์บริการสาธารณสุข 64 คลองสามวา ติดตามดูแลเรื่องสุขภาพอนามัยและ
อาการเจ็บป่วยเรื้อรัง
7. อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ติดตามการช่วยเหลือดูแล
8. ปัจจุบัน น.ส.สุ ประกอบอาชีพขายไก่ทอด รายได้ 200 บาท/วัน สามีประกอบอาชีพ
ลูกจ้างร้านขายต้นไม้

ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงต่อเด็กและสตรี 83.6 % เป็นความรุนแรงในครอบครัว
ปี 2560 พม. พบเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว 1,869 ราย เพิ่มขึ้น 291 ราย (2559)
สถิติการให้บริการสายด่วน 1300 ในไตรมาส 417 ราย เฉลี่ย 5 ราย ต่อ วัน

สาเหตุมาจาก

- ความเครียดจากเศรษฐกิจ
- การดื่มสุรา
- ผู้ปกครองขาดทักษะการเลี้ยงดูเด็ก

มาตรการป้องกันแก้ไขปัญห

- ส่งเสริมอาชีพและรายได้
- รณรงค์ลดหรืองดการดื่มสุรา
- ปรับเจตคติ ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
- เตรียมความพร้อมก่อนใช้ชีวิตครอบครัว

ปัญหาของเด็กและเยาวชน

เด็กจมน้ำ

การป้องกันแก้ไขปัญหา

- ไม่ปล่อยเด็กเล่นน้ำตามลำพัง นานเกินไป
- รณรงค์ในช่วงปิดเทอม

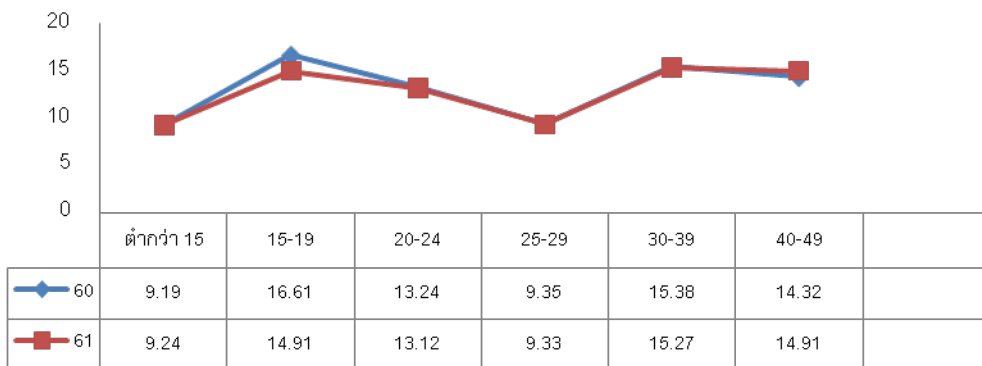
- เป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 1 ของเด็กไทย อายุต่ำกว่า 15 ปี
- เด็ก 5 – 9 ปี เสียชีวิตสูงสุด 40.5% ปี 2560 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- 5 จังหวัดที่มีเด็กจมน้ำเสียชีวิตสูงสุด นครราชสีมา อุบลราชธานี สุรินทร์ ศรีสะเกษ และ สกลนคร

หมู่บ้านจมน้ำดับ 3 ศพ

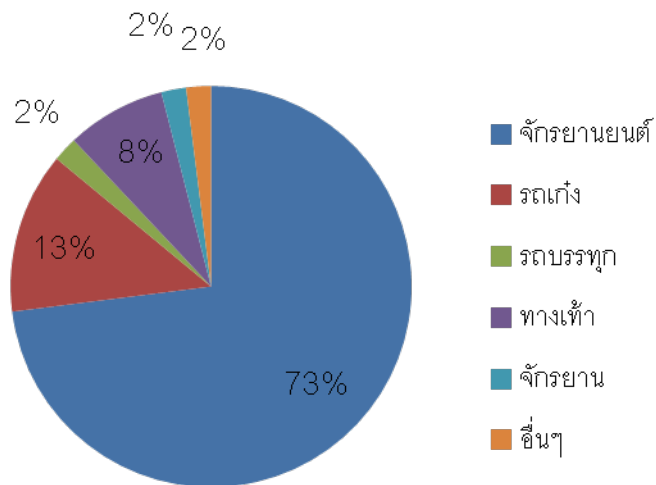

อุบัติเหตุบนท้องถนนในเด็ก

- สถิติอุบัติเหตุของเด็ก/เยาวชนเมื่อเทียบกับวัยอื่น ปี (60/61)

- ยานพาหนะที่ทำให้เสียชีวิต

อุบัติเหตุบนท้องถนนในเด็ก

ผลการสำรวจออนไลน์พฤติกรรมการใช้รถจักรยานยนต์ของเด็กและเยาวชน 1,313 คนพบว่าส่วนใหญ่ไม่สวมหมวกนิรภัย เนื่องจากไม่ตระหนักในความปลอดภัยของตนเองและไม่เคารพกฎจราจร

มาตรการป้องกันแก้ไขปัญหา

สร้างวินัย ธรรมะประจำใจ
เพื่อการขับขี่ปลอดภัย (Safety First)

โดยมีเหตุผลว่า

ไม่มีหมวกกันน็อก	37.9 %
รู้สึกอึดอัด	36.2 %
ขี่เกียจใส่	25.4 %
รู้สึกรำคาญ	15.5 %
กลัวผมเสียทรง	13.2 %
หมวกชำรุด	11.7 %
ถูกขโมยบ่อย	9.1 %
หมวกราคาแพง	5.8 %
ไม่เท่า	2.5 %
ลืม	1.5 %

ภัยทางเทคโนโลยี และการใช้สื่อออนไลน์

การพนันออนไลน์ เป็นภัยเงียบที่คุกคามเด็ก
และเยาวชน นำไปสู่ปัญหาสังคมอื่น ๆ

มีเว็บไซต์พนันออนไลน์มากกว่า 2 แสนเว็บไซต์

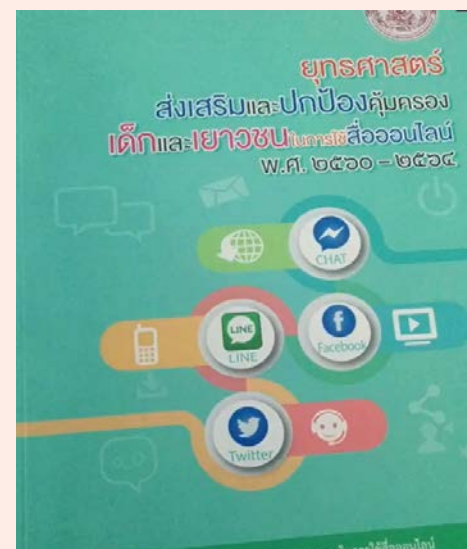

ภาพ 1 จำนวนชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยต่อวัน รายเจนเนอเรชัน
จำแนกตามวันทำงาน/วันเรียนหนังสือและวันหยุด

	Gen Z	Gen Y	Gen X	Baby Boomer
ภาพรวม				
วันทำงาน/ วันเรียนหนังสือ	6 ชม. 30 นาที /วัน			
วันหยุด	6 ชม. 48 นาที /วัน			
วันทำงาน/ วันเรียนหนังสือ	5 ชม. 48 นาที/วัน	7 ชม. 12 นาที/วัน	5 ชม. 48 นาที/วัน	4 ชม. 54 นาที/วัน
วันหยุด	7 ชม. 12 นาที/วัน	7 ชม. 36 นาที/วัน	5 ชม. 18 นาที/วัน	4 ชม. 12 นาที/วัน

แนวทางป้องกันแก้ไขปัญหา

จัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน ในการใช้สื่อออนไลน์
พ.ศ. 2560 – 2564 เพื่อให้รู้เท่าทัน
และใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์
และมีศูนย์ประสานงานการขับเคลื่อน
การส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน ในการใช้สื่อออนไลน์ ร่วมกับหน่วยงาน
องค์กรภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ขอขอบคุณ

www.m-society.go.th